

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
А288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

IT_LAW/ITL_Guides_recommendations/EN_ITL_20200220_CCBE-considerations-on-the-Legal-Aspects-of-AI. pdf

5. White paper on Artificial Intelligence — A European approach to excellence and trust. Brussels, 19.2.2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0065>

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Щербатий Роман Романович*

Іванченко А. О.

студентка 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ ПОВЕДІНКИ АДВОКАТА В ОНЛАЙН-ПРОСТОРІ

У сучасних умовах цифровізації суспільства професійна діяльність адвоката дедалі частіше виходить за межі традиційних форматів і набуває активного прояву в онлайн-просторі. Соціальні мережі, блоги та публічні виступи в мережі інтернет стають не лише майданчиками для поширення правових знань, а й важливим інструментом формування професійного іміджу адвоката. Водночас, зростання ролі цифрових комунікацій супроводжується і підвищенням ризику порушення Правил адвокатської етики. Недотримання встановлених стандартів у віртуальному середовищі може завдати шкоди не лише репутації окремого адвоката, а й підірвати авторитет усієї адвокатської спільноти. Саме тому питання дослідження етичних засад поведінки адвоката в онлайн-просторі постає як надзвичайно актуальне та своєчасне.

У цьому контексті особливого значення набувають положення розділу VIII «Дотримання норм адвокатської етики при використанні мережі інтернет» Правил адвокатської етики [1]. Зокрема, у статті 57 Правил адвокатської етики зазначено, що участь адвоката у соціальних мережах, інтернет-форумах та інших формах онлайн-комунікації визнається допустимою, проте вона обмежується низкою вимог, спрямованих на захист професійної репутації. Адвокат має право публікувати чи коментувати лише таку інформацію, яка не підриває його власний авторитет, не дискредитує колег та не завдає шкоди адвокатурі в цілому [1]. Варто також наголосити, що адвокат при користуванні соціальними мережами, інтернет-форумами та іншими

формами спілкування в мережі Інтернет повинен дотримуватись своїх професійних обов'язків, передбачених чинним законодавством України, Правилами адвокатської етики, рішеннями З'їзду адвокатів України та Ради адвокатів України.

Показовим у цьому аспекті є рішення Верховного Суду по справі № 815/1830/18 (постанова від 24.06.2020) [2]. У даній справі адвокат оскаржувала рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Одеської області про відкриття дисциплінарного провадження. Підставою для прийняття оскаржуваного рішення про порушення дисциплінарної справи слугувала скарга, в якій зазначено, що адвокат, використовуючи соціальні мережі, а саме групу у месенджері Viber, викладає висловлювання, які несуть образливий та агресивний характер, а інколи відверті погрози розправи завдяки своїм зв'язкам у кримінальному колі, хоча сама адвокат стверджувала, що у цей момент діяла виключно як мати своєї дитини, а не як адвокат. Суди першої та апеляційної інстанції відмовили у задоволенні позову, визнавши, що дисциплінарне провадження було відкрите у встановленому законом порядку. Касаційна інстанція підтримала ці висновки та наголосила, що дія Правил адвокатської етики поширюється не лише на безпосередню професійну діяльність адвоката, але й на його інші прояви, у тому числі соціально-публічну активність. Таким чином, можна дійти висновку, що навіть повідомлення у закритих групах онлайн месенджерів може розглядатися крізь призму етичних стандартів поведінки адвоката.

Цифровий простір для юриста, зокрема адвоката, — це не нейтральна територія, а продовження його професійного поля діяльності, де кожне слово може набирати різного сенсу, дивлячись на те, як його сприйме аудиторія. Користуючись соціальними мережами, адвокатам передусім слід дотримуватись вимог тактовності, моральності та чітко усвідомлювати наслідки кожного публічного вислову, ці вимоги стають не лише рекомендацією, а й обов'язковим компонентом професійної діяльності адвоката в онлайн-просторі. Дотримуючись зазначених принципів, адвокат не лише захищає власну репутацію, а й зміцнює довіру до правової системи у цілому, перетворюючи віртуальний простір на арену професійного діалогу, а не джерело ризиків.

Сутнісний зміст зазначених вимог розкривається у думці О. Яновської, яка вбачала роль адвоката значно ширшою за формальне застосування норм та зазначала наступне: «Професіоналізм адвоката має ґрунтуватися на гуманістичних орієнтирах, морально-етичних засадах, на справжній інтелігентності, яку тлумачать не як диплом про вищу освіту, а як оволодіння гуманітарною культурою, як уміння мислити, співпереживати, здатність до етичних рефлексій перебігу

подій, щоб не лише розуміти їх, а й визначити своє практичне до них ставлення» [3].

З огляду це, доречним буде звернути увагу на статтю 58 Правил адвокатської етики, у якій роз'яснюються питання щодо дотримання принципів незалежності, професійності та відповідальності при користуванні адвокатом соціальними мережами, інтернет-форумами та іншими формами спілкування в мережі Інтернет. Зокрема, у частині 5 зазначеної статті наголошується, що адвокати повинні оцінити, чи є обраний ними засіб спілкування у соціальних мережах, інтернет-форумах та інших формах спілкування в мережі Інтернет належним для отримання бажаного результату. При користуванні соціальними мережами, інтернет-форумами та іншими формами спілкування в мережі Інтернет адвокатам необхідно враховувати контекст, потенційну аудиторію та забезпечити чіткість та однозначність коментарів.

Як слушно зазначив Ю. Григоренко, «соцмережі — це можливість, але й виклик. Адвокатура тримає планку довіри суспільства. І кожен допис — це або крок до її зміцнення, або ризик її втратити» [4].

Таким чином, цифрові комунікації для адвоката є не лише інструментом професійної діяльності та іміджевого просування, а й зоною підвищеної відповідальності, де обачність, етична рефлексія та усвідомлення наслідків кожного вислову є обов'язковими аспектами етичної поведінки адвоката в онлайн-просторі.

Список використаної літератури

1. Правила адвокатської етики: рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>.
2. Справа № 815/1830/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90029760>.
3. Яновська О. Співвідношення мети та засобів як етична проблема адвокатської діяльності. *Адвокат майбутнього*. URL: <https://tomorrowlawyer.org/spivvidnoshenya-meti-ta-zasobiv-yak-eti/>.
4. Адвокат у соцмережах: межа між комунікацією і дисциплінарною відповідальністю. *Рада адвокатів Київської області*. URL: <https://radako.com.ua/advokat-u-soczmerezhah-mezha-mizh-komunikacziyeyu-i-dysczyplinarnoyu-vidpovidalnistyu/>

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Зубков Ю. С.

Штучний інтелект в адвокатській діяльності: баланс між ефективністю та етичними межами 452

Іванченко А. О.

Етичні стандарти поведінки адвоката в онлайн-просторі 455

Іскра Є. С., Расіхіна В. В.

Професійна етика адвоката як гарантія довіри до правосуддя 458

Казарян Л. Р.

Дисциплінарна відповідальність як наслідок порушення професійної етики адвоката 460

Кіріпченко В. В.

Дотримання адвокатської таємниці як морально-етичний обов'язок адвоката 462

Котелкіна В. М.

До питання рекламування адвокатської діяльності у соціальних мережах 465

Лихенко Є. О.

Професійна чесність та результативність адвокатської діяльності: етичні межі досягнення позитивного результату 469

Маковійчук С. В.

Поведінка адвоката у соціальних мережах: новий вимір професійної етики 472

Маслякова А. В.

Етичні аспекти взаємодії адвоката з клієнтом та судом 474

Мельник І. А.

Професійна етика у взаємовідносинах суддів і адвокатів 478

Мідяна В. О., Лукашевич А. Л.

Етика адвоката в цифрову епоху: виклики використання штучного інтелекту 480

Мовчан А. В.

Дисциплінарна відповідальність адвоката за порушення адвокатської таємниці: сучасні тенденції 483

Недслєва Д. П., Приймак М. І.

Поведінка адвоката в професійній діяльності в умовах воєнного стану: етичний аспект 487